

Kňazstvo

Richard Bennett

Vo výpovediach mnohých bývalých katolíckych kňazov (ako som bol aj ja) je spoločné to, že sme mali obrovskú túžbu byť iní ako tí okolo nás. Chceli sme byť čistejší, bližšie k Bohu. Chceli sme mať svedomie slobodné pred Bohom a hľadali sme kňazstvo, o ktorom sme si mysleli, že v ňom môžeme udeľovať našim blížnym spasenie krok za krokom. Vznešenosť a pôvab kňazstva nás takisto priťahovali, keďže kňazi okolo nás boli nápadne ctení cez zvláštne výhody a postavenie. Počúvať spoveď, odpúšťať hriechy, privolávať Krista dole na oltár a zázrak toho, že sme mali byť “iným Kristom”, to všetko nás vábilo. Slovom románu, ktorý Graham Greene napísal o tejto téme, boli sme priťahovaní “mocou a slávou”.

Nikdy sme neskúmali tieto otázky:

1. Existuje vôbec úrad obetujúceho kňazstva v Novej zmluve?
2. Má byť život kňaza sústredený okolo sviatostí?
3. A neskúmali sme ani naše vlastné presvedčenie, či sme boli vhodnými ľuďmi na to, aby nás povýšili na takúto česť. Veď sme sa ťažko namáhali, aby sme boli “svätí” a tak sme pokladali za automatické, že správne postavenie pred Bohom je niečo, čo si môžeme zaslúžiť.

Kňazský úrad

My, ktorí sme sa chválili tým, že sme kňazi, sme boli šokovaní, keď sme na začiatku sedemdesiatych rokov čítali slová jedného z najlepších katolíckych biblických učencov, Raymonda E. Browna:

Keď sa presunieme zo Starej zmluvy do Novej zmluvy, stane sa nápadnou skutočnosť, že hoci sú na scéne nejakí pohanskí kňazi a židovskí kňazi, aj tak nie je žiadny jednotlivý kresťan nikde označený ako kňaz. List Židom hovorí o veľkňazstve Ježiša s tým, že porovnáva Jeho smrť a vstúpenie na nebesia so skutkami židovského veľkňaza, ktorý raz za rok vošiel do Svätyně svätých v chráme s krvavou obeťou za seba a za hriechy ľudu (Hebrejom 9:6-7).

Ale pozoruhodné je, že autor listu Hebrejom nespája kňazstvo Ježiša s Eucharistiou alebo poslednou večerou, a ani nenaznačuje, že by iní kresťania boli kňazmi na spôsob Ježiša. Vlastne táto charakteristika “raz a navždy”, ktorá obklopuje kňazstvo Ježiša v Hebrejom 10:12-14, je ponúkaná ako vysvetlenie, prečo v období Novej zmluvy nenachádzame žiadnych kresťanských kňazov.^[1]

Neskôr v tej istej kapitole Brown argumentuje pre kňazstvo na podobný spôsob, ako bolo kňazstvo levítskej triedy v Starej zmluve. Svoje argumenty pre takéto tvrdenie stavia na rozvoji takejto doktríny v rámci cirkevnej tradície. Dokonca aj tí z nás, ktorí sme poznali Bibliu len veľmi málo, sme už vedeli, že farizeji prijímali tradíciu za nadradenú jasnému Božiemu slovu. Brownovi sa podarilo skôr zrútiť naše presvedčenie, že sme naozaj kňazmi, než oslobodiť našu utrápenú myseľ. Teraz už vidím, že to, čo Brown prehlásil vo vyššie citovanom odseku, je biblické a úplne pravdivé. V Novej zmluve nie je žiadny úrad kňazstva okrem kráľovského kňazstva, ktoré patrí všetkým pravým veriacim. Naopak, ako hovorí list Hebrejom tak jasne o starozmluvných kňazoch, „*A tamť*

sa stali viacerí kňazmi preto, že im smrť prekážala trvať povždy: ale on preto, že trvá na veky, má na iného neprechodné kňazstvo, večné, prečo aj môže vždycky dokonale spasť tých, ktorí skrze neho prichádzajú k Bohu, vždycky žijúc, aby sa primlúval za nich.“ (Hebrejom 7:23-25) „Neprechodné kňazstvo“ je presne zmyslom tohto gréckeho textu: *aparabatos* znamená „neprenositeľný“. Dôvod prečo sa nedá preniesť na ľudí je ten, že zo svojej vlastnej podstaty patrí Kristovi, „...veľkňazovi, svätému, prostému zla, nepoškvrnenému, oddelenému od hriešnikov a ktorý sa stal vyšším nad nebesia“ (verš 26).

Život kňaza sa sústreďuje okolo sviatostí

Druhá domnienka bola tá, že rímskokatolícke sviatosti dávajú, ako to hovoria naše katechizmy, „vonkajšie znaky vnútornej milosti“. Naše zmýšľanie, vyjadrené slovami Kánonu 840 bolo, že sviatosti „...zvrchovane prispievajú k utváraniu, upevňovaniu a prejavovaniu cirkevného spoločenstva“.^[2] V skutočnosti to však boli samotné sviatosti, ktoré pre nás boli centrom spasenia a posvätenia. Napríklad, čo sa týka spovede kňazovi, Kánon 960 prehlasuje, že je „jediným riadnym spôsobom, ktorým sa veriaci vedomý si ťažkého hriechu zmieruje s Bohom“. Namiesto toho, aby sme prehlasovali dokončené dielo Krista Ježiša ako odpoveď na problém našej hriešnej prirodzenosti a množstva našich osobných hriechov, sa naše životy točili okolo týchto fyzických znamení. Niektorí z nás boli šokovaní, keď čítali u Dollingera (najviac rešpektovaný rímskokatolícky historik), že sviatosť pokánia (spoved) bola na Západe neznáma 1100 rokov a nikdy neexistovala na Východe. Dollinger povedal, „A ešte raz ku sviatosti pokánia. To, čo je známe ako základná forma tejto sviatosti, bolo v západnej cirkvi neznáme počas tisíc sto rokov a nikdy to nebolo známe v gréckej časti.“^[3] Ako je to možné? Kánon 835 hovorí, že za veľkňazov boli prehlásení „predovšetkým“ biskupi. Neboli sme aj my sami ako kňazi tiež prehlásení za rozdávatelov šíriteľov tohto systému sviatostí? Toto je skôr mágia, než posolstvo evanjelia vo svetle Božieho slova. Nová zmluva má dve vonkajšie znamenia, tak ako ich ustanovil Pán, ale ani tieto dve znamenia nie sú v centre pozornosti Biblie. V centre pozornosti je kázané posolstvo. Ale pre nás boli zo všetkého najdôležitejšie sviatosti. Každý deň sa začal omšou. Naše pochybnosti o tom, že by fyzické sviatosti mali byť v strede nášho života, sa zrodili z našich skúseností. Ako kňazi sme mnohí počas dlhých rokov pokrstili množstvo novorodencov a vyriekli sme slová, „A ja ťa rozhrešujem,“ nad zástupom hláv. Pomazali sme mnoho starých, chorých a obetí nehôd so slovami, „Nech ťa zachráni a pozdvihne Pán, ktorý ťa oslobodzuje od hriechu.“ Rok za rokom sme videli, ako tie deti, ktoré sme krstili ako pohanov, vyrástli na práve takých pohanov, ako tí, ktorí boli okolo nás v našom misijnom poli. Zástupy ľudí, nad hlavami ktorých sme prehlásili rozhrešenie, odišli zo svojich kolien práve takí hriešni aj po našich slovách, ako boli pred nimi. Keď chorí a starí neboli ani zachránení a ani „pozdvihnutí“, vtedy sa niektorí z nás odvážili začať pozerať do Biblie. Tu sme objavili toto:

„Duch je, ktorý oživuje; telo nič neosoží. Slová, ktoré vám ja hovorím, sú duch a sú život.“ (Ján 6:63).

„Lebo ste milosťou spasení skrze vieru, a to nie zo seba, je to dar Boží, nie zo skutkov, aby sa niekto nechválil. „ (Efezanom 2:8-9).

Verše z listu Efezanom nás šokovali najviac zo všetkých. Naša štandardná definícia sviatostí ich definovala ako „skutky“, presne tak ako v známom Kánone 8 Tridentského koncilu: „Ak ktokoľvek hovorí, že cez sviatosti Nového zákona sa milosť neudeľuje *ex opere operato* [vykonaním úkonu], ale že samotná viera v Boží sľub je dostatočná na získanie milosti, nech je prekliaty.“^[4]

Bolo veľmi ťažké čo aj len začať pochybovať o sviatostiach. Väčšina nášho času išla do týchto a iných fyzických vecí. Napríklad počas Veľkého pôstu alebo Svätého týždňa sme sa museli starať ako zabezpečiť a uložiť novo požehnaný olej, paschálnu sviečku, paschálny oheň, ratolesti, popol z minuloročných paliem, kríž na procesiu, kadidelnicu s príslušným uhlím a kadidlom, ružové, červené a biele rúcho, atď. Uprostred tohto všetkého bolo ťažké predstaviť si, že by sa mohol ktokoľvek z nás odvážiť počuť Pánov princíp, ktorý je tak jasne vyjadrený v Jánovi 6:63: „*Duch je, ktorý oživuje; telo nič neosoží.*”

Ale počuť tie slová sme predsa len počuli, ako o tom svedčia aj tieto svedectvá. Otec si nás pritiahol, ukázal nám našu vlastnú neužitočnosť a dostatočnosť jeho Slova. Presne tak ako Ježiš povedal Otcovi, „*Tvoje slovo je pravda*” (Ján 17:17).

Neboli sme vhodné objekty pre takúto úctu

Táto predstava o našej vlastnej vhodnosti v nás bola zakorenená najhlbšie. Ešte ako dieťa, predtým, než som sa chcel stať kňazom, pracoval som na tom, aby som bol “svätý”. Počas Veľkého pôstu som “priniesol obeť”, vzdal som sa cukríkov a sladkých nápojov, aby som bol lepším katolíkom. Navštívil som deväť kostolov počas jedného dňa a striedavo som sa modlil šesť krát “Otče náš”, šesť krát “Zdravas Mária” a šesť krát “Sláva Bohu” v každom kostole. Niektorí z nás sme sa hrali na to ako byť “svätý” tým, že sme dávali biele cukríky našim priateľom, keď si pokľakli, ako keby sme boli kňazmi vysluhujúcimi prijímanie.

Väčšina z nás kňazov bola veľmi nadšená z II. Vatikánskeho koncilu. Keď boli tieto dokumenty publikované, niektorí sme z nich zvykli kázať. Jeden z najpopulárnejších dokumentov bol “o Cirkvi v súčasnom svete (Gaudium et spes)”. Ale keď sa nadšenie utišilo, tí z nás, ktorí sme tento dokument študovali, sme v ňom znova uvideli to isté posolstvo, ktoré sme ako kňazi žili a kázali.

Odstavec 14 hovorí, „...človek [je] ranený hriechom... ...svojím vnútrom presahuje vesmír. Do hĺbok svojho vnútra sa dostáva, keď vstúpi do seba, kde ho čaká Boh, ktorý skúma srdcia, a kde pred tvárou Božou osobne rozhoduje o svojom osude.” Odstavec 17 pokračuje, „Slobodná vôľa človeka – ranená hriechom – môže toto zameranie na Boha doceliť s plnou účinnosťou jedine pomocou milosti Božej.”^[5]

Toto moderné posolstvo sa spôsobom vyučovania zdá byť veľmi podobné starému posolstvu. Staré posolstvo bolo takisto obsiahnuté v dokumentoch II. Vatikánskeho koncilu a to v menej známom dokumente, No. 6, *Indulgentiarum Doctrina*. Odstavec 6 tu hovorí:

„Od tých najdávnejších čias v Cirkvi boli dobré skutky takisto prinášané Bohu na spasenie hriešnikov, a to hlavne skutky, ktoré sú pre ľudskú slabosť ťažké...”

Vlastne modlitbám a dobrým skutkom svätých ľudí bola pripisovaná také vysoká hodnota, že bolo možné tvrdiť, že kajúcnik bol obmytý, očistený a vykúpený s pomocou celého kresťanského ľudu.”^[6]

Posolstvá z Lúrd a Fatimy sa hlásia ku všetkým týmto doktrínam. To, že mnohé duše idú do pekla, pretože nie je nikto, kto by sa za ne modlil a činil za ne skutky pokánia, bolo súčasťou tejto našej tretej a najväčšej predstavy o našej vlastnej dôležitosti. Rátali sme, samozrejme, aj s milosťou, ale aj tak si to ty, ktorý si prostriedkami svojho utrpenia a dobrých skutkov zasluhuješ spasenie pre seba aj pre iných. Toto je tá sieť, v ktorej sme my všetci, ktorí sme žili tak intenzívne toto evanjelium skutkov, boli zamotaní cez rímsky katolicizmus. Tento dvojité predpoklad, totiž že sme nejako svätí

a spravodliví pred Svätým Bohom, pretože sme sa modlili a trpeli sme a tiež že budeme aj naďalej ako svätí a spravodliví ľudia žiť naše náboženstvo, sa stal naším najväčším nešťastím.

Postavenie ľudstva pred Svätým Bohom

Ježiš Kristus opisuje ľudskú prirodzenosť takto: *“...To, čo vychádza z človeka, to poškvrňuje človeka. Lebo z vnútra z ľudského srdca vychádzajú zlé myšlienky, cudzoložstvá, smilstvá, vraždy, krádeže, lakomstvá, nešľachetnosti, lešť, nestudatosť, zlé oko, rúhanie, pýcha, bláznovstvo. Všetky tieto zlé veci vychádzajú z vnútra a poškvrňujú človeka.”* (Marek 7:20-23). Pozrite sa tiež do Jeremiáša 17:9, kde Boh hovorí, že

„Najlstivejšie od všetkého je srdce a je neduživé na smrť. Kto ho pozná?!”

Ako Stará, tak aj Nová zmluva nám hovoria, že sme duchovne mŕtvi pred Bohom. Adamov hriech priniesol smrť (Genesis 2:17). Ezekiel vyhlasuje, *„Duša, ktorá hreší, tá zomrie.”* (Ezekiel 18:20) a Rímskym 6:23 hovorí, *„Lebo odplato za hriech je smrť.”* My nie sme len jednoducho “ranení” ako tomu veria rímskokatolíci. My sme totiž duchovne mŕtvi.

Biblické posolstvo o spasení

Liek na túto situáciu nachádzame v Starej aj v Novej zmluve. Prorok Izaiáš vyhlasuje *„A on bol smrteľne ranený pre naše prestúpenia, zdrtený pre naše neprávosti; kázeň nášho pokoja bola vzložená na neho, a jeho sinavicou sme uzdravení. My všetci sme zblúdili ako ovce; každý z nás sme sa obrátili na svoju vlastnú cestu, a Hospodin uvalil na neho nepravosť všetkých nás”* (Izaiáš 53:5-6). Peter a Ján nám hovoria: *„...nie porušiteľnými vecami, striebrom alebo zlatom, ste vykúpení z márneho svojho obcovania, podaného otcami, ale drahocennou krvou jako bezvadného a nepoškvrneného baránka, Krista”. „A on je smierením za naše hriechy, no, nie len za naše, ale aj za hriechy celého sveta.”* (I. Petra 1:18-19, I. Jána 2:2)

Biblia jasne prehlasuje, že spasenie hriešnikov je Kristovo dielo, dielo len Jeho samého: *„...a učiniac si skrze samého seba očistenie od našich hriechov posadil sa po pravici Veličenstva na výsostiach”* (Hebrejom 1:3).

Rímskym 3:26 hovorí, že Boh je *„spravedlivý a ospravedľujúci toho, kto je z viery Ježišovej”*. Človek je zachránený Božím dielom. Spasenie je majestátne a dokončené dielo samotného Boha. A aj cez svedectvá niekdajších kňazov je prepletené to isté žiarivo červené vlákno suverénnej Božej milosti. Pred Ním je každý človek mŕtvy vo svojich vlastných hriechoch. Sme zachránení milosťou skrze vieru.

To, čo chce Biblia povedať o kňazstve, sa stáva krištáľovo jasným uprostred týchto osobných svedectiev mužov, ktorí zažili falošné a aj pravé kňazstvo (kňazstvo všetkých veriacich, ktoré stojí na neopakovateľnej a dokončenej obeti Ježiša Krista).

To najlepšie zhrnutie toho, čo sa stalo týmto ľuďom v pozícii rímskokatolíckeho kňaza, sa dá nájsť v slovách apoštola Pavla v II. liste Korinťanom 4:1-2: *” Preto majúc túto službu, jako sme dostali milosrdenstvo, neustávame; ale sme sa odriekli skrytých vecí hanebnosti a nerobíme chytrácky ani nefalšujeme slova Božieho, ale zjavovaním pravdy odporúčame seba každému svedomiu ľudskému pred Bohom.”*

Richard Bennett z “Berean Beacon”

[1] Raymond E. Brown, *Priest and Bishop: Biblical Reflections* (Paulist Press, New York 10019, 1970), p. 13.

[vlastný preklad do slovenčiny]

[2] *Kódex kanonického práva*, Latinsko-slovenské vydanie, Spolok sv. Vojtecha (1996).

[3] von Dollinger, *The Pope and the Council by Janus*, (Authorized tr. from the German "*Janus_*: *Der Papst und das Concil*"), Roberts Brothers (Boston, 1870) p. 50., [vlastný preklad do slovenčiny]

[4] *The Canons and Decrees of the Council of Trent*, 7th Session, March, 1547, Tr. by Rev. H. J. Schroeder, O.P.

(Tan Books and Publishers, Inc., Rockford, IL 61105) 1978., [vlastný preklad do slovenčiny]

[5] *Dokumenty II. vatikánskeho koncilu*, (<http://www.rcc.sk/>), SSV 1993

[6] Flannery, Vol. I. (While No. 6, *Indulgentiarum Doctrina*, 1 January, 1967. Toto je úplne oficiálny dokument z primárneho zdroja a je zaradený medzi dokumenty II. Vatikánskeho koncilu, presne povedané je to pokoncilový dokument Pavla IV). [vlastný preklad do slovenčiny]